

གངས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ལྷོ་ཕྱོད་ཀྱི་ལྷོ་ཕྱོད་ཀྱི་ལྷོ་ཕྱོད་

བཟོ་སྐྱེད་

ལ་རྒྱལ་པོ་ལྷོ་ཕྱོད།

དགོན་མཆོག་བསྟན་འཛིན་གྱིས་བརྒྱམས།

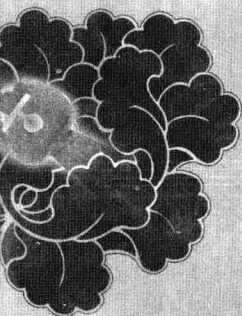
མི་རིགས་དང་སྐྱོན་ཁང་།

१॥ तं नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ਮੁਕ ਮੰਤ੍ਰ
ਮੰਤ੍ਰ ਮੁਕ ਮੰਤ੍ਰ

དགོན་མཆོག་བསྟན་འཛིན་གྱིས་བརྩམས།

མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་།

图书在版编目 (CIP) 数据

藏族工艺学入门: 藏文/根秋登子著. - 北京: 民族出版社,
2008. 11

(儿童版藏族大小五明丛书)

ISBN 978-7-105-04301-9

I. 藏… II. 根… III. 民间工艺—工艺美术—藏族—儿
童读物—藏语 IV. J528-49

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2008) 第 083565 号

民族出版社出版发行

(北京市和平里北街 14 号 邮编 100013)

<http://www.mzchs.com>

北京艺辉印刷有限公司印刷

全国各地新华书店经销

2008 年 11 月第 1 版 2008 年 11 月北京第 1 次印刷

开本: 787mm×1092mm 1/32 印张: 5.5

印数: 0001-3000 册 定价: 9.00 元

ISBN 978-7-105-04301-9/J·394 (藏 47)
(藏文室电话: 64227665 发行部电话: 58130509)

ཚུམ་སྤྱི་གཞི་འགན་འཁུར་པ། སྤྱི་ལ་མ་ཚུལ་མཚོ།
责 任 编 辑: 卓 玛 青 措

༩༡། བརྗེ་རིག་ལ་འཕུག་པའི་སྒྲ།

ཚུམ་ལ་བྲ།	དཀོན་མཆོག་བསྟན་འཛིན།
དཔེ་སྟར་མཉམ་པར།	མི་རིགས་དཔེ་སྟར་ཁང་།
འབྲེམ་སྤྱི་ལ་མཉམ་པར།	མི་རིགས་དཔེ་སྟར་ཁང་གི་བོད་ཡིག་ཚོམ་སྤྱི་གཞི་ཁང་།
གནས་ལུ་ལ།	པེ་ཅིན་རྟོ་མིང་ལི་བྱང་ལམ་ཨང་14པ།
སྒྲ་ཀྱི་ཡང་གྲངས།	100013
ཁ་བར་ཨང་གྲངས།	010 - 64275311
པར་འདེབས་མཉམ་པར།	པེ་ཅིན་དབྱི་རྟའེ་པར་འདེབས་ཆ་ད་ཡོད་ཀྱང་སི།
བསྟར་འཚོང་མཉམ་པར།	ཀྲུལ་ཡོངས་ས་གནས་སོ་སོའི་ཞིན་ཏུ་དཔེ་ཚོང་ཁང་།
དེབ་ཆ་ད།	787mm×1092mm 1/32
པར་ཤོག	5.5
པར་གཞིའི་སྤྱི་གཞི་ཐོངས།	2008ལོའི་ཟླ་11པར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྤྱི་གས།
པར་ཐོངས།	2008ལོའི་ཟླ་11པར་པེ་ཅིན་དུ་པར་ཐོངས་དང་པོ་བསྟར།
པར་གྲངས།	0001 - 3000
ཕྱིན་ཤོང་།	སྔར་9.00

དཀར་ཆག

དང་པོ།	བོད་བཟོའི་ལོ་རྒྱུས།	(1)
གཅིག	བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་བོད་བཟོ།	(1)
གཉིས།	ཡ་ཐོག་བོད་ཀྱི་བཟོ་དངོས་རྒྱལ་མ།	(2)
གསུམ།	བརྟན་པ་ཐུ་དར་སྐབས་ཀྱི་བོད་བཟོ།	(12)
བཞི།	བརྟན་པ་ཐུ་དར་སྐབས་ཀྱི་བོད་བཟོ།	(15)
ལ།	རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་དུག་ས་གཞན་དུ་བོད་བཟོ་ དར་ཚུལ།	(21)
གཉིས་པ།	བོད་བཟོའི་རྒྱལ་གྲངས།	(27)
གཅིག	མཆོག་གི་བཟོ་སྐྱེས་གསུང་བྱུགས་ཉེན་གྱི་སྐོར། ...	(27)
གཉིས།	རྒྱན་མང་གི་བཟོ་ཉེར་སྤྱོད་ལག་ཤེས་ ཀྱི་སྐོར།	(34)
གསུམ།	བོད་ཀྱི་དེ་མོའི་བཟོ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་འགའ་ཞིག་གི་ ཁྱད་ཆོས།	(41)
བཞི།	བོད་དང་བོད་འབྲེལ་བཟོ་རྒྱུན་འགའ་ཞིག་གི་ ཁྱད་ཆོས།	(45)
གསུམ་པ།	ཐིག་ཆོག་ཉེར་མཁོ།	(50)
གཅིག	སྐྱེས་ཐུགས་ཀྱི་ཐིག་མ།	(50)
གཉིས།	གཟབ་པ་ཡིག་འབྲི་བའི་ཐབས།	(88)

གསུམ།	མཚན་རྟེན་གྱི་གཞི་ཐིག		(97)
བཞི།	རྟེན་གཞི་ལ་ཡས་ཁང་གི་གཞི་ཐིག		(105)
བཞི་པ།	བོད་བཙོ་རི་ཤེས་བྱ་ཉེར་མཁོ།.....		(113)
གཅིག	སྤྱད་ར་རྒྱན་གོས་ཉམས་འཇུར་སྒྲགས།		(113)
གཉིས།	བར་མཚན་རྟགས་མཚན་གྱི་རི་མོ།.....		(130)
གསུམ།	ལག་རྩ་ལེན་པའི་ཤེས་བྱ་འགའ།		(147)
ལྔ་པ།	ལྔ་བཙོ་རི་སྤྱད་ལམ།.....		(158)
གཅིག	ལྔ་བཙོ་ར་སྤང་སྤང་གི་གདམས་པ།		(158)
གཉིས།	རྟེན་བཞེངས་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་དང་མཇུག་ སྒྲོན་བཅས།		(162)

གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་བཟོ་གནས་ཁྱེ་ཙམ་བཤད་པ་ ཅིང་ཐོགས་དབྱེས་པའི་རྣམ་མོ།

འཇམ་ གླིང་སའི་དབྱིལ་འཁོར་རྒྱན་གྱི་གཙུག་ལྷན་ཏུ་མངོན་
པར་མངོས་པའི་གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་བཟོ་གནས་བྱུང་བ་དང་བཅས་རགས་
ཙམ་བཤད་པ་ལ།

དང་པོ། བོད་བཟོའི་ལྟ་རྒྱུས།

གཅིག བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་བོད་བཟོ།

དེར་གི་གནའ་རྒྱུས་རྟོག་དཔྱད་པ་མཁས་པས་གཙང་གི་དིང་རི་རྫོང་
ནས་མི་ལོ་ལྔ་བཅུ་ཁྱེན་གྱི་རྒྱུད་ཆས་རྟེན་པས་བོད་ལའང་མི་རིགས་
གཞན་དང་འདྲ་བའི་ཡས་མཐའ་མི་ཟེན་པའི་ལྟ་རྒྱུས་དིང་མོ་ཡོད་པ་དང་།
ཏུ་ཐོག་རྫོང་ནས་མི་ལོ་ལྔ་བཅུ་ཁྱེན་གྱི་བོད་ལྗང་རབས་ཀྱི་བྲག་རྩོད་རི་མོ་དང་།
ཆབ་མངོད་ཁ་རུ་བ་ནས་ལོ་བཞི་རྟོང་ཁྱེན་གྱི་རི་མོ་རྩ་ཐོག་གསུམ་ཅན་གྱི་རྒྱ་མའི་
རྒྱུད་ཆས་རིགས་རྟེན་པ་བཅས་ཀྱིས་རང་རེ་བོད་ལ་ཆེས་ལྷ་མོ་ཞིག་ནས་
གཟུགས་བཟོའི་ལག་ཙམ་མི་དམན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རང་གིས་རྟོགས་ཏུ་
སོ། །

དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་མངའ་མཛད་བཅུ་དང་།
 རྒྱལ་ཕྱག་སེལ་མ་བཅུ་གཉིས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་མཆོན་ཆ་མདའ་གཞུ་དང་།
 རལ་གྱི་དག་སྒྲ། ལུང་རྩོམ་སོགས་བྱང་ཚུལ་དང་། བོད་མངའ་དབང་
 བཟུང་བའི་རྒྱལ་པོའི་སོག་མ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོའི་སྐབས་ཏེ། སྤྱི་ལོ་སྤྱི་
 གྱི་ལོ་200 - 300ཙམ་ནས་རང་ཡུལ་ཐུར་ཡོད་རིག་གནས་ཀྱི་ཆར་གཞིའི་
 སོག་ཞང་ཞུང་བོན་གྱི་རིག་གནས་དར་བས། ཉེ་བའི་ལོ་ཤས་ནང་མ་ས་
 བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་1370ལོ་ས་ནས་གཡུང་རྒྱུ་སོགས་བོན་ལུགས་རྣལ་
 མའི་བྲག་རྩོམ་རི་མོ་རྟེན་པ་དང་། བོད་ཀྱི་དེབ་ཐེར་ཁག་ལས་ཀྱང་
 གཉའ་བྲི་བཅན་པོའི་སྐབས་ཐུང་ཤེས་ལྷ་བ་ཟེར་བ་དེས་འཇིམ་པའི་ལྷ་བ་
 རྣམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་བ་བཅོས་ཚུལ་འཁོད་ཡོད་པ་དང་། སྐབས་དེར་
 བཅོམས་པའི་སྤྱི་བྱང་ཡུམ་བྱ་བྲ་སྐར་སོགས་ལས་བོད་ཡུལ་དུ་དེ་དུས་
 གཟུགས་བཅོ་རི་མོའི་ལག་ཅུལ་དར་བ་ཅམ་དུ་མ་ཟད། ཅིག་བཅོ་དང་
 འདག་བཅོ། ཤིང་བཅོ། གནས་ཁང་བཅོ་སྟན། མན་རག་འཕྲུལ་གྱི་
 བཅོ་སོགས་ཀྱི་ཤེས་པ་འདྲ་མི་དམན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ཤེས་བྱུང་།

གཉིས། ཡུལ་སྤོང་གི་བཅོ་དངོས་རྣལ་མ།

སྤྱིར་ན་ཤེས་བྱ་བཅོའི་གནས་ལའང་རྣལ་མ་དང་རང་རྒྱ་ཅན།
 བཅོ་བྱུང་དང་བཅོ་རྒྱན་བཅས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་ཅིང་། དེ་སྤོང་སྤོང་
 འབྱེད་བྱུང་པ་གལ་ཆེ་ཏེ། མ་ཤེས་ན་རྣལ་མ་དང་རང་རྒྱ་ལོ་སྤོང་སྤོང་།
 བཅོ་བྱུང་དང་བཅོ་རྒྱན་ལོ་སྤོང་སྤོང་།

བཅོ་དང་བཅོ་དངོས་རྣལ་མ་ཞེས་པ་ནི། རང་གི་ཡུལ་ནས་རང་
 རིགས་ཀྱི་རིག་པ་དང་ལག་ཅུལ་ལས་བྱང་ཞིང་མི་རིགས་དང་ཡུལ་གྱི་གཞན་

གྱི་བརྗོད་ཡིས་ཤིང་ཞུགས་མ་སོང་བ་དེ་ཡིན། རང་རྒྱུ་འཕེལ་རང་རྒྱུ་ཅན་ཅི།
 རང་རིགས་སམ་རང་ལུགས་ཀྱི་བརྗོད་རྒྱུ་གཞི་རྒྱུ་པ་ལ་བརྗོད་རྒྱུ་
 གཞན་གྱིས་ཤིང་ཞུགས་ཀྱང་རང་ལུགས་མ་ཤོར་ཞིང་། བརྗོད་རྒྱུ་གཞན་
 གྱི་ལེགས་ཆ་བསྟུན་བ་དེས་སྤར་ཡོད་ཀྱི་ལག་རྩལ་དང་བསྟན་བཅས་བཅས་
 ཅད་རྗེ་བཟང་རྗེ་རྒྱས་སུ་སོང་ནས་དོན་ཅི་ཡང་མཆོད་ཀྱས་པའི་ལག་རྩལ་
 འབྲས་སྒྲོལ་ཆང་བའོ། ། བརྗོད་ཀྱི། སྤར་ཡོད་ཀྱི་བརྗོད་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་
 ཞིག་གི་སྤངས་གཞིའི་སྒྲིག་ བརྗོད་པ་རང་གི་རིག་པ་དང་ལག་རྩལ་ལས་
 བཞོད་པ་དང་། ཉམས་དང་། ཁ་དོག་སོགས་ཀྱི་རྩལ་ལྷག་པར་ཐོན་པ་
 ཅམ་ལས། གཞི་སྤངས་ལས་མ་འདས་ཤིང་། ད་དུང་དེའི་བསྟན་བཅས་
 མེད་ཅིང་བརྗོད་སྤངས་མ་ཚུགས་པ་དེའོ། ། བརྗོད་ཀྱི། རང་རང་གི་རིག་
 པ་དང་རྩལ་ལས་སྤར་མེད་ཀྱི་སྤངས་ཀྱང་པར་ཅན་ཚུགས་ཤིང་། དེའི་རིག་
 པའི་བསྟན་བཅས་དང་བཅས་རྒྱུ་འཛིན་གྱི་རྗེས་འབྲུག་ཀྱང་ཡོད་པས་
 ལུས་ཡོངས་སུ་རྒྱོགས་པ་དེའོ། །

འོ་ན་པོ་ད་རྒྱ་ཆེན་ལྷ་མོ་ཞིག་ནས་དར་བའི་བརྒྱ་རིག་གི་དར་ས་པོ་ཆེ་
ལྷ་པུ་ཞིག་ཡོད་སྟེ་ན། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་《དེབ་
ཐེར་དཔྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་རྒྱ་དབྱངས་》ལས། རིས་སྤྲུལ་ཆད་པའི་གསྐྱར་
རབ་ཀྱི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོའི་འཇིངས་ལས་ནམ་དཔྱོད་ཀྱི་གཟིངས་ཀྱི་རང་
དབང་རྒྱ་རྒྱོད་པ་གཞོན་ཀྱི་དཔལ་ཀྱི་གསྐྱར་ལས་པོ་དེ་ཀྱི་ཡུལ་འདི་ཡང་རྒྱ་
གར་དང་འདྲ་བར། ཡུལ་དང་མི་ལ་སོགས་པ་གནས་པའི་བསྐལ་པ་ནས་
བྱང་བར་བྱས་ན་ཡང་ལྷང་དང་རིགས་པའི་གནོད་པ་མེད་ཅིང་ཞེས་སྟེ་ཁྱབ་
རྒྱ་གསྐྱར་ས་ནས་《དེབ་ཐེར་རྩོན་པོ་》ལས་ལྷང་འབྲིན་མཛད་པ་ལྟར།
པོ་ད་རྒྱ་མིས་སྤྲུབ་པའི་རིགས་བརྒྱད་ཆེ་བ་ཏེ་འགའ་དང་། པོ་ད་ཀྱི་
རྒྱལ་པོའི་སོག་མའི་འབྲུང་ཁྱངས་ལ་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་ལྷང་རྒྱང་བ་ཙམ་

ལས། གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདི་ཡང་རྒྱ་གར་དང་རྒྱ་ནག་སོགས་དང་འདྲ་
བ་ཆེས་ཤུམ་ཞིག་ནས་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ལྷན་བལ་མོད་པ་མེད་པར་སྤང་།

དེ་ལྟར་ཡུལ་འདིར་ཡང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ལྷན་དུས་ཡུན་རིང་
པོ་མ་སོང་བར་རྒྱ་དང་བྲག་སོགས་ལ་མི་དང་སྒྲིག་ཆགས་ཀྱི་རི་མོ་མཚོན་
ཅམ་རེ་རྒྱ་དང་འབྲི་བ་ནི་སྤྱན་མོང་གི་འཇིག་རྟེན་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་
ཉིད་ཡིན་པས་བོད་ཀྱང་དེ་དང་མཚུངས་པར་ངེས་སོ། ། འོ་ན་རྒྱ་གར་དང་
རྒྱ་ནག་ནི་འཛམ་གླིང་སྔག་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ལྷན་བལ་མོད་རིག་
གནས་ཀྱང་དར་ཤ་བའི་བྲས་སྤྱབྱང་ལ། ཤ་བའི་རྟགས་སྤྱབྱང་ལ་ཡ་
སོག་གི་རྩྭ་ཡུལ་གྱི་རིག་དངོས་མང་པོ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་བོད་ལ་དེ་ལྟར་
མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པ་མ་མཐོང་སྟེ།
བསྐལ་བ་ཡ་སོག་གི་རིག་གནས་དངོས་པོ་ཟེར་བ་དེ་དོན་ལ་བཟོ་ལས་ལྷན་
བའི་དངོས་པོ་ཞོན་ཅམ་ཡིན་ལ། དེའི་དངོས་པོ་བོད་ལས་ཡུལ་གཞན་དུ་
མེད་ཅིང་དེ་ལྟར་འཛམ་གླིང་དུ་གནའ་རྩས་བརྟག་པ་ལ་མཁས་པར་སྒྲོམ་
པའི་བྲགས་ཅན་དག་གིས་ཀྱང་རྒྱ་དང་འོ་རྒྱས་རི་བཞིན་མ་རྟོགས་པ།
གནམ་ལྷགས་ཀྱི་རིགས་དང་། གཟི་དང་། སོག་ལྷགས་ལས་ལྷན་བའི་
གཟུགས་བརྟན་ལྟ་ཆོགས་ཏེ། རྒྱ་གར་དང་རྒྱ་ནག་ལ་འང་དེ་ལས་ལྷག་
པའི་གནའ་རྩས་ཀྱི་རིག་དངོས་མ་མཐོང་བའི་སྤྱར་དང་། རིག་དངོས་ཀྱི་
མཛོད་དུ་ཡ་སོག་གི་རྫོང་ལག་ཆས་དང་འདམ་གྱི་རྩ་མ་ལ་སོགས་ཀྱི་དངོས་
པོ་མ་མཐོང་ངོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་བོད་ཀྱི་གོམས་གཤེས་རི་བཞིན་དུ་མ་ཤེས་
པའི་སྒྱུ་ཏེ། རྒྱ་རིན་ཆེན་རིགས་ལས་བསྐྱབས་པ་དང་། ཡང་ན་སྤྱེས་
ཆེན་གྱི་སྤྱག་བཙོ་མ་ཡིན་པའི་འདམ་རྩ་ཅམ་ལ་ནོར་ཆེན་དུ་མི་བཅི་བས་
ནོར་རྩས་ཀྱི་མཛོད་དུ་མི་འཛོག་པ་དང་། སྒྲོན་ལྟོན་བོད་ཀྱི་འོ་རྒྱས་དང་
རིག་གནས་ལ་ཞིབ་འདུག་མཁན་ནམས་ཀྱིས་དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་རིགས་

ཡང་། རྗེ་འདིས་སྔ་བྲང་ཡུམ་བྲུ་བྲུ་སྐང་བཅིགས། ཆེ་མི་གཤེན་གྱི་ལྷ་
 རྒྱལ་གྱི་དོན་བརྒྱུད། སྤུམ་པའི་རྒྱལ་པོ་ཨ་ལོང་ཡོང་རྒྱལ་བརྒྱལ། བོད་
 ཤེས་པ་ཅན་བཅུ་གཉིས་གྱི་ནང་ཆན་ལྷིང་ཤེས་པ་བ་ཟེར་བ་དེས་འཇིམ་
 པའི་ཤུ་བ་ནམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་བ་བཙོས་ཤེས་ཡོངས་གྲགས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནམས་
 ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་དེ། སྐབས་དེར་བོན་གྱི་དོན་བརྒྱུར་བའི་རིག་པ་དང་།
 བོན་ཆོས་ལྟེན་པའི་ཆོ་ག བ་རྩལ་སྒྲིལ་བ་བརྒྱལ་བའི་དཔུང་སྟོབས་
 བཅས་ཡོད་པ་ལ། དེ་མཚུངས་གྱི་བོན་གྱི་གཏོ་ཆག་ཏུ་སྟོན་པའི་མཆོད་
 ཆས། རྗེ་དང་ཤིང་དང་འདམ་སོགས་གྱིས་བཙོ་བའི་ལག་ཆས། བ་
 རྩལ་གྱི་དག་ལྷེ་འཛོམས་པའི་མཆོན་ཆ། འདམ་གྱི་གཟུགས་བརྟན་
 སོགས་ཀྱང་ཡོད་ལ། སྐབས་དེར་བཅིགས་པའི་བོད་གྱི་བཙོ་དངོས་རྣལ་
 མ་སྔ་བྲང་ཡུམ་བྲུ་བྲུ་སྐང་ནི་མི་ལོ་སྟོང་ལྷག་ཏུ་མར་སྒྲེ་བོ་ཀུན་གྱི་འདྲིན་ལྟེན་
 གྱི་ཡུལ་ཏུ་གྱུར་པའོ། །

རྒྱལ་པོ་གྱི་གུམ་བཅན་པོའི་དུས་སུ་གོ་མཆོན་བྱུང་རྒྱལ་ལ། ཁམས་
 རྟོན་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱ་བོད་གྱི་ནོར་རྩལ་བཟླ་ག་ཐབས་ལས། བྱང་ལེབ་
 ཉ་རྒྱབ་མཐའ་སྒབ་དཀྱིལ་མཐུག་ཅིང་། ། ཆེ་མོ་མེན་ཁ་ཙ་བ་གཤོང་ཁ་
 ལྷོ། ། གོན་ཁབ་འདི་ནི་སྤར་ཁམས་དེ་མོ་ནས། ། གྱི་གུམ་བཅན་པོ་འབངས་
 དང་འཐབ་པའི་ཕྱིར། ། སྤར་ཁམས་ནས་བྱུང་བཙོ་རིས་ཉ་འདྲ་བས། །
 གོན་ཁབ་འདི་ལ་སྤར་ཡུལ་ཉ་འདྲ་ཟེར། ། དེར་སང་དམར་ཡུལ་ཟེར་བ་སྤྲ་
 རོག་གོ། ། བྱང་རིས་སྒབ་ཅིང་སྤལ་ལྷགས་འོད་དཀར། ། བཙོ་རིས་ཉ་
 འདྲ་ཡིན་མོ་དེ་ལས་རྒྱུང་། ། གྱི་གུམ་བཅན་པོའི་སྟོན་པོ་ལོང་མ་གྱིས། །
 འཁྲུག་དུས་བོར་ཆེ་བཅད་པའི་གོ་ཆ་དང་། ། ལྷན་ཏུ་བརྒྱབས་ཀྱང་རྗེ་
 འབངས་དབྱེ་བ་ཡིས། ། ཆེ་རྒྱུང་སྒབ་མཐུག་ལ་སོགས་ཁྱད་བྱས་པས། །
 དེར་སངས་འདི་ལ་སྤར་ཡུལ་ཉིས་འདྲ་ཟེར། ། ཤིན་ཏུ་རྩིང་བས་མཆོན་

ཐུག་ཀྱང་བར་གྱགས། ། ཞེས་དང་། ཡང་སྐབས་དེར་གྱི་བཅོས་ཚུལ་ལ།
 དགྲ་ཟེ་འདི་ཐོད་ཀྱི་རལ་གྱི་ཡིན། ། གྱི་ཁྱམ་བཅན་པོ་རིང་ལ་སྲིད། ། ཡུལ་
 ཟེ་འདུ་བྱ་བའི་ས་ཆ་ན། ། མིག་ཟིམ་བྱ་སྐྱོན་དགུས་བརྒྱབ་ས་པ་ཡིན། ། ཆེ་
 མོས་ཀྱིས་གནམ་གྱི་འདུ་ཐག་ཆོད། ། དེ་འོག་བརྒྱད་ལ་མོ་རྟགས་ཡོད། །
 དེ་དགྲ་འོ་སྐྱོབ་མ་ཁག་དགུར་གྱེས། ། ཐོད་རལ་གྱི་མང་བ་དེ་བཞིན་ཡིན། །
 མི་སྐྱོན་དགུས་བརྒྱབ་ས་པས་དགྲ་ཞེས་ཟེར། ། མིག་ཟིམ་བྱ་ཡིན་པས་ཟེ་
 (ཡུལ་ཟེ་འདུ་བྱ་བ་ནས་བྱུང་བས་མིང་ཟེ་ཞེས་སྐྱོགས་པའང་བཤད།) ཞེས་
 བྱ། ། དེ་དང་དེ་རྒྱད་དགྲ་ཟེ་ཟེར། ། ཞེས་ཐོད་ཀྱི་བཅོ་དངོས་འདི་དག་གི་
 མིང་ཅམ་དུ་མ་བཟད། དངོས་པོ་འདི་དག་གི་འབྱུང་ཁུངས། བཅོ་ཐོད་
 མིང་། བཅོ་ཁུང་། མིང་སྐྱོགས་ཚུལ་ཐམས་ཅད་གསལ་ཞིང་བརྟན་
 བཅོས་འདིར་འཁོད་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཚུལ་པ་པོས་དངོས་པོ་ལ་
 བརྟན་ཤིང་ཞིབ་དུ་བརྟགས་པ་དང་གནམ་ལ་རྩ་ལྟ་བར་མཁས་པའི་ཆུན་པོ་
 དག་ལ་བརྟན་དེ་ཁུངས་བཅན་པར་བགྱིས་ཚུལ་ཡང་གོང་གི་མཁུག་བྱང་དུ་
 འཁོད་ཡོད་དོ། །

དེ་ནས་གོང་གི་ཆུང་གཞིའི་ཕྱིར་ཐོད་ཀྱི་རིག་པའི་སྒྲིལ་ཆེར་སྒྲེ། སྐྱ་
 དེ་གྲང་རྒྱལ་གྱི་དུས་སྐུ་ཀོ་བ་བཞུས་ནས་སྐྱོན་དང་། གཏེར་རྩོམ་རིགས་
 བཞུས་ནས་དུལ་ཟངས་ལྷགས་གསུམ་བཞོན་པའི་ལག་རྩལ་ཁྲབ་སྲུལ་
 བཏང་། གཡུང་རྒྱང་ཐོན་གྱི་བརྟན་པ་དང་དེའི་མཆོད་པའི་ཡོ་བྱད་རྣལ་
 ཆ་འགའ་ཞིག་གྲང་བྱུང་ཚུལ་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ལས། སྐྱ་དེ་
 གྲང་རྒྱལ་དང་སྐྱོན་པོ་རུ་ལས་སྒྲེས་ཏེ། རྒྱལ་སྐྱོན་འདི་གཉིས་ཀྱི་དུས་སྐུ་
 གཡུང་རྒྱང་ཐོན་བྱུང་ཚུལ་ལ། རྟོན་པ་གཤེད་རབ་མི་བོ་བྱ་བ་སྐྱག་གཟིག་
 འོལ་མའི་ཡུང་རིང་དུ་སྐྱེ་འཁྲུངས་ནས་ཁམས་ཆེན་པོ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་སྐྱོགས་
 པ་ཐོན་པོའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཞང་ཞུང་གི་ཡུལ་ནས་བསྐྱར་ཏེ་དར་ཞིང་རྒྱས་

པར་མཛད། བོན་ལ་རིགས་དག་ཏུ་སྒྲེ་སྒྲེ། རྒྱུ་ལོན་ལ་རིགས་བཞི།
 འབྲས་བུ་ལོན་ལ་རིགས་ལྔའོ། ། འབྲས་བུ་ལོན་རིགས་ལྔ་ནི་གཡུང་
 རྒྱུ་ན་མེད་པའི་ཐེག་པ་ལ་ཞུགས་པ་སྟེ། བདེ་འགྲོ་མཐོ་རིས་སྤྱོད་པ་
 པར་འདོད་དོ། ། རྒྱུ་ལོན་གྱི་རིག་བཞི་ནི། རྣང་གཤེན་བལ་ཐོད་ཅན།
 འཕྲུལ་གཤེན་བལ་ཚོན་ཅན། ལྷ་གཤེན་རྩ་ཐིག་ཅན། ཏུར་གཤེན་
 མཚོན་ཆ་ཅན་ནོ། ། དེ་ལ་རྣང་གཤེན་བལ་ཐོད་ཅན་གྱིས་ལྷ་དང་གཡུང་
 འགྲུག་ལྷ་དང་རྣམ་གསལ། དག་ལེགས་དང་དཔལ་བསྐྱེད་ནས་མི་ནོར་
 རྒྱས་པར་བྱེད། འཕྲུལ་གཤེན་བལ་ཚོན་ཅན་གྱིས་མདོས་དང་ཡས་
 གཏོང་། སྤྱིད་དང་རྟེན་འཇུགས། འཕྲུལ་སྤྱུགས་ཀྱི་འགལ་སྤྱེན་ཐམས་
 ཅད་སེལ་བར་བྱེད་དོ། ། ལྷ་གཤེན་རྩ་ཐིག་ཅན་གྱིས་ལེགས་ཉེས་གྱི་ལམ་
 ལྟོན། ཡིན་མིན་གྱི་སྒྲུ་ཆོས་སེལ། ཟག་བཅས་ཀྱི་མདོན་ཤེས་འཆད་
 པར་བྱེད་དོ། ། ཏུར་གཤེན་མཚོན་ཆ་ཅན་གྱིས་གསོན་གྱི་བགམས་སེལ།
 གཤེན་གྱི་ཏུར་འདེབས། རྒྱུང་གི་སྤྱི་གཞོན། གནམ་གྱི་རྒྱ་སྐར་ལྟ།
 སའི་འདྲེ་བཏུལ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཐམས་ཅད་ར་ཤ་ཤ་གི་སྤྱོད་འཁྲུལ་བ་སྟེ།
 ཆབ་སྤྱིད་ནི་རྒྱུང་ལྡུང་བརྒྱུར་རོ་ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར། བོན་ཆོས་ཀྱི་ཕོད་ཀྱི་
 རིག་གཞུང་དར་སེལ་དང་རྒྱུང་ལྡུང་རིག་པའི་སྒོ་སྟེ། བཟོ་དངས་ར་
 དང་ཤང་སོགས་ཀྱི་རྩོལ་ཆའང་བྱུང་བ་གསལ་ཞིང་། སྐབས་དེའི་རྩོལ་ཆ་
 རི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་སྟུང་ན། རྒྱ་ཕོད་ཀྱི་ནོར་རྩལ་བཟག་པ་ལས། ཕོད་
 ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་བཏུན་ལེགས་དུག་དང་། རྒྱལ་པོ་གནམ་ལྷེ་ལ་སོགས་རྒྱལ་
 པོའི་རབས། ཉེར་དུག་ཐ་མ་སོ་སོ་རི་གཉན་བཅན། ། དེ་སྐབས་དམ་
 པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མ་དར། ། གདོལ་བོན་ཁོ་ནའི་ཏུས་ཡིན་མཚོན་ཆ་
 ཡང་། ། ཤང་དང་རྩལ་བུ་རིགས་ཀྱི་སྟེ་བྲག་ནམས། ། ཁྲོ་ལི་ནག་པོ་ལས་
 སྤྱབ་བཟོ་བཞོད་ཞེར། ། ཞེས་དེའི་རྒྱ་དང་བཟོ་བཞོད་ཐམས་ཅད་ཤེས་

མིང་། ཞང་ཁྱུང་ནི་བོད་གཅིག་གླུར་གྱི་ཚོགས་མ་གཉེན་གྱི་བཅན་པོའི་
སྐབས་ནས་བོད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའམ་ཞང་བོད་གཅིག་གླུར་དུ་ཡོད་པས།
དེའི་རིག་གནས་བཟོ་དངོས་དང་བཅས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སུ་གཏོགས་
གྱུར་མི་འགའ་བར་བཤད་དོ། །

ཐིས་འབྱར་གྱི་བོད་བཟོ་རྒྱལ་མ་ལ་བྱུང་ཚེས་རི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་
སྔོན་གྱི་བཟོའི་ལོ་རྒྱུས་ལས་མི་གསལ་ཞིང་དངོས་པོ་ཡིད་ཀྱིན་དུ་བྱུང་བ་
དཀར་ལྗང་ཡང་། སྤྱིར་བཏན་གྱི་སྐབས་སུ་སྐུ་ར་ལྟ་ཆེན་གྱིས་བོད་སྐར་
ཡོད་ཀྱི་རི་མོ་དང་བལ་པོའི་བཟོ་རྒྱུན་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པའི་རྒྱན་གསར་དུ་
སྤེལ་བ་ལ་སྤྱི་འབྱུར་སྐུ་ར་ལྟ་ཆེན་གྱི་འཕགས་སུ་འགས་ཞེས་འཁོད་པ་ལས།
དེའི་སྔོན་དུ་བོད་ལ་གཅིག་གི་རྗེས་སུ་གཅིག་འབྱུག་པའི་སྤྱི་འབྱུགས་པ་དང་
བཟོའི་བསྐྱར་བཅོས་སོགས་ཡོད་མེད་མ་དེས་གྱུར། སྤྱིར་གཞི་དེས་ཅན་
ཞིག་མེད་ན་སྤྱི་འབྱུར་དུ་འཕགས་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་འབྱུར་ཐབས་མེད་པས། དེའི་
ཁོང་ནས་ལག་རྩལ་མི་དམན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཤེས་པར་
འབྱུར་རོ། །བསམ་ཡས་སུ་འཕགས་གསུམ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་ཞེས་
པའི་བོད་ཀྱི་འཕགས་དེ། རྟོན་ལ་སྐུ་ར་ལྟ་ཆེན་ནས་བརྒྱུད་པའི་བོད་བཟོའི་
སྤྱིར་གཞི་སྤྱིར་བལ་བཟོའི་ཤན་ཁྱུགས་པའི་ནང་པ་སངས་རྒྱུས་པའི་རྟོན་
ཐམས་ཅད་རི་མོའི་ལམ་ནས་མཚོན་བྱུང་པའི་བོད་ཀྱི་རི་མོ་རང་ཁྱུ་ཅན་
ཞིག་ལས་བོད་རིས་རྒྱལ་མ་མེན་པར་སྤྱང་། སྔོན་མཁའི་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱིས་
ཁོང་གི་སྤྱིར་གཞིའི་སྤྱིར་རྒྱ་ནག་གི་འཕགས་གཙུག་པོར་གྱུར་པའི་བཟོ་རྒྱུན་
གཞན་དག་གི་འཕགས་ཆ་བསྐྱེད་ཏེ་རི་མོ་བསྐྱར་བཅོས་དང་བཅས་གསར་དུ་
མཛད་པ་དེ། ཐིས་ཕྱོན་མཁས་དབང་དུ་མས་ཁོང་ནས་ཁོང་དུ་སྤེལ་བས་
བོད་རང་ཉིད་ཀྱི་མཛེས་སྤྱིར་གྱི་ལྟ་བ་དང་མཐུན་པའི་བཟོ་རྒྱུན་སྐར་སྐར་
ཚོགས་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་ལ། ཐིས་བོད་ཀྱི་རི་མོ་ལ་རྒྱ་ནག་འཕགས་ཀྱི་ཤན་

ལྷགས་ཆེ་ཞིང་། འབྲུར་སྤྱ་གནས་བརྟན་བརྟུག་ཅམ་མ་གཏོགས་པའི་
 སྤྱ་བརྟན་པལ་ཆེ་བ་ལ་རྒྱ་གར་དང་ཟུང་རྟོར་གྱི་ཤུན་ལྷགས་ཆེ། འོན་ཀྱང་
 དེང་གི་རྒྱ་ཁོད་ཀྱི་རི་མོ་བ་འགའ་ཞིག་གིས་ཁོད་ཀྱི་རི་མོ་ནི་རྒྱ་ནག་གི་ཞིབ་
 བྱིས་རི་མོ་ཡིན་ཚུལ་དང་། ཞིབ་བྱིས་རི་མོ་དང་ཁོད་རིས་ལ་ཁྱད་པར་
 མེད་ཚུལ་བཤད་པ་ནི་ཁོད་ཀྱི་རི་མོའི་རིག་པ་དང་ལག་ལེན་བཅས་རི་
 བཞིན་མ་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་ཏེ། ཁོ་ཁོས་བཙོ་གནས་སྤྱ་ཆེའི་ཆུ་ཐིགས་ཀྱི་
 ལག་ལེན་གྱི་ཤེས་བྱའི་ལུ་ལས་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ན་འདྲ་
 ས་ལས་མི་འདྲ་ས་མང་སྟེ། བཙོ་བརྟན་བཙོས་ལ་བསམས་ན་གཞུང་
 འདིའི་ལུ་བརྟན་གྱི་ནང་ཏུ་རྒྱ་ནག་གི་བཙོ་བརྟན་བཙོས་དང་འདྲ་ས་
 བཅད་རིས་རིགས་གཉིས་དང་ཆོན་གྱི་རྒྱ་འགའ་ཞིག་མདངས་རྒྱག་
 རྟངས་གཅིག་ཁོ་ན་ཅམ་སྟེ། དེ་ལའང་ཞིབ་ཏུ་བསམས་ན། ཆོན་གྱི་
 འདུལ་སྦྱར་དང་། སྤེབ་སྦྱར་དང་ཆོན་དང་མདངས་ཀྱི་གོ་རིམ་དང་།
 འབྲིག་ཞིའི་རྒྱ་དང་རས་གཞི་བཙོ་བྱས་དང་། བཅད་རིས་ཀྱི་ཆོན་རྒྱ་
 དང་། ཐ་ན་པིར་སྤྱག་འཛིན་རྟངས་ཚུན་ཆད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཅིང་།
 པིར་འཛིན་རྟངས་ཀྱིས་རི་མོ་ལ་ཁྱད་པར་ཆེ་སྟེ། པིར་སྤྱེལ་གྱི་སྒོ་ནས་
 མདངས་རིས་སུ་མ་ཅུ་ཅ་རྒྱག་ཏུ་བྱ་བ་ཡོད་ཚུལ་རྒྱ་ནག་གི་བཙོ་བརྟན་
 བཙོས་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། ། རི་མོ་དངོས་ལ་བསམས་ན། རྒྱ་དཀར་
 རག་གི་བཙོ་ལ་མ་དར་བའི་གངས་ཀྱི་མེང་གེ་དང་། རྩ་ཆོགས་པ་རྩ་
 མཆལ་མཐིང་དང་ལེ་སྤང་སྤེལ་མ་བྱེད་པའི་ལྷགས་དང་། མེ་རིས་དང་
 རྩེན་རིས་པ་ཀྱའི་འགྲོས་ལ་འབར་དང་འཕྱར་བའི་རྣམ་པ་ཅན། རྒྱ་
 འབྲུར་གྱི་རི་མོ་དང་། གཏོ་བཙོས་ཀྱི་ཆོ་གའི་རིགས་སུ་སྦྱོད་པའི་ཤིང་
 བྱང་ཏུ་བྱིས་པའི་མདོས་རིས་རྩ་ཆོགས་དང་། མི་མཐུན་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་
 བའི་རི་མོ་དང་། རྒྱག་མེང་འབྲུག་ཁྱུང་དག་ལྟ་དང་། གཞན་ཡང་སྤྱད་

གཏོར་གྱི་རིགས་ལྷ་རྒྱུད་པའི་ཤིང་གི་ཟུན་པར་ལས་བརྒྱབས་པའི་སྟོག་
 ཆགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་ལྷ་ཆོགས་སོགས། རྒྱད་ཇུས་ཡར་མཆོད་ལས་
 རྟགས་ཀྱི་རིགས་དང་། མར་ཁྱུན་མས་རྟགས་ཀྱི་རིགས་དང་། ཆོན་
 རྒྱད་སྟེན་དགེས་ཀྱི་མདོས་རིས་ཀྱི་རིགས་སོགས་ཏེ། རི་མོ་འདི་དག་
 བརྒྱད་ནས་བོད་བཟོའི་བྱེད་ཆོས་ཅམ་དུ་མ་བད་སྤྲ་རབས་བོན་གྱི་རི་མོའི་
 རིགས་ཀྱང་དུ་མ་ཞིག་མཐོང་བྱུང་། དེའང་ཁྱི་སྤྱིང་པ་མཁས་ཅན་འགའ་
 ཞིག་གི་རག་ལས་འདི་སྐད་ཐོས་ཏེ། བོད་དུ་ཡོད་ཀྱི་རིག་གནས་བཅས་
 ཅད་ལྷ་ཏིག་ཞིག་དང་མཚུངས་ཏེ། རང་རིགས་གོམས་སྟོལ་གྱི་རིག་
 གནས་དེས་ལྷ་ཏིག་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་མ་སྤྱིང་པའི་བྱེ་ཐེགས་དང་འདྲ་བར།
 རིག་གནས་གཞན་དག་ལས་ཁྱི་ནས་ལྷ་ཏིག་ལྷ་ཏུ་སྟེ་བཅས་ཅད་རྟོག་པོ་
 གཅིག་ཏུ་བྲིལ་ནས། ཁྱི་ནས་རགས་ཅམ་བཟུང་ན་དབྱེ་འབྱེད་དཀའ་བ་
 རྟར་རྟངས་ཡང་། ཞིབ་ཏུ་བཟུང་ན་དེའི་འཕེལ་རིམ་དང་། རྒྱ་ཁྱེན་སྤ་
 རབས་ཀྱི་ནམ་པ་བཅས་གསལ་པོ་མཐོང་བྱུང་གྱི་འདུག་ཅེས་ཟེར་བ་ལྟར།
 བཟོད་རོས་རི་མོ་བཅས་ཅད་ཀྱང་དེ་དང་མཚུངས་པ་གོང་གི་རི་མོ་དག་
 ལས་མཛོན་སྟུང་ཆོད་མར་ལྷུར་པས་དོན་ལ་གནས་པར་སྤང་། ཚུལ་དེ་ལྟ་
 པུ་ནི་བོད་ཁོ་ན་ཅམ་མ་ཡིན་གྱི། རྒྱ་གར་ལ་མཆོན་ན། ནང་པ་སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པ་སྤར་ནས་བརྒྱབས་ཐེན་ཀྱང་། དེའི་ལྷགས་སྟོལ་ཤིན་ཏུ་
 མང་པོ་དུ་ལྟར་གནས་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་ནག་པས་མི་ལོ་ཉིས་སྟོང་ལྷག་གི་
 རིང་རང་གིས་རང་རིགས་ཀྱི་གོམས་གཤིས་ཐངས་མང་བརྒྱར་ཀྱང་གོང་ཙེ་
 འབྱུལ་རྒྱལ་གྱི་བསམ་སྒྲོའི་ལྷགས་ཁྱེན་ཆེན་པོ་ཞིག་དུ་ལྟར་ཡང་གནས་ཡོད་
 པ་ལྟ་བུའོ། ། དེ་ལྟར་ལོ་རྒྱུས་དང་བཟོད་རོས་བྱུང་དུ་འབྲེལ་ནས་ཞིབ་ཏུ་
 བརྟགས་ན། བོད་སྤྲ་རབས་ཀྱི་བཟོའི་བྱེད་ཆོས་དང་། འཕེལ་རིམ།
 དུས་སྐབས་རེ་རེ་བཞིན་གྱི་འཁྱར་རྒྱལ། བོད་ཀྱི་བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་བཟོ་